



ΜΑΔΗ

PREMI
ILURO
50
anys

PREMI ILURO
DE MONOGRAFIA
HISTÒRICA DE
CAIXA LAIETANA

índex

Introducció	3
Cinquanta anys del Premi Iluro	4
Composició del Jurat	7
Historiadors premiats	17
Setanta títols publicats	22
L'acte acadèmic	41
Exposició 50 anys	45
La nova convocatòria	48

Baluard de la història local i comarcal, el Premi Iluro instituit per Caixa Laietana és un estímul i un valuós referent. El certamen ha enfortit la seva vinculació amb el territori, com a testimoniatge rigorós de la història i les seves fonts, amb una producció extensa i fonamental que abasta totes les èpoques.

En el curs dels cinquanta anys, n'hem vist els fruits. Una setantena de llibres publicats i quaranta-cinc historiadors que han deixat la seva empremta en l'objecte de les recerques. El Premi Iluro, amb el guiatge de rellevants personalitats de les lletres catalanes, ha aconseguit, sens dubte, que el Maresme sigui una de les comarques més historiades del país. Un esforç considerable i un camí ben traçat per reconstruir el passat i projectar el futur.



Cinquanta anys del Premi Iluro



- Antoni Martí Coll, Ramon d'Abadal i de Vinyals, president del jurat, i Ramon Salas Oliveras. Damunt la taula, Les cartes d'ultramar de Joaquim Martí Moner i la biografia de l'arquebisbe Creus, primers treballs publicats l'any 1961.

La primera nota documental sobre el Premi Iluro es remunta al 27 d'abril de 1959, quan la comissió encarregada de l'Obra Social de Caixa Laietana (aleshores Caixa d'Estalvis de Mataró) acordà de proposar a la junta de govern la convocatòria de *"un certamen de monografias locales o comarcales con un premio de 5.000 ptas. facultando a la ponencia de Obras Culturales la redacción de las oportunas bases y cuyo trabajo premiado sería publicado por cuenta de la propia Caja."*



- Membres del jurat i primers historiadors guardonats en el certamen, el dia de presentació de les primeres obres publicades el 1961. Ramon d'Abadal i de Vinyals, assegut al centre de la fotografia, presidí el jurat del Premi Iluro des del 1959 fins al 1969.



- Acte acadèmic de la 50a convocatòria. D'esquerra a dreta, Ricard Navarro, Antoni Pladevall, Jaume Boter de Palau, Joan Sanmartí, Jordi Nadal, Pilar González-Agàpito, el conferenciant Robert Sala, i Manuel Salicrú.

Les primeres bases del certamen foren aprovades el 16 de juliol de 1959. La primera convocatòria es fa pública amb el nom de "*Premi Iluro 1959 de Biografia Mataronesa*". El termini d'admissió d'originals finalitzà el 24 d'octubre d'aquell mateix any. Es van presentar tres treballs i el jurat declarà desert el premi.

La junta de govern de la Caixa acordà la segona convocatòria amb més temps per endavant, doblant la quantia del premi, de 5.000 a 10.000 pessetes. La dotació ha anat augmentant gradualment. L'any 1963, amb motiu del centenari de la Caixa, es van atorgar excepcionalment un primer, un segon i un tercer premi.

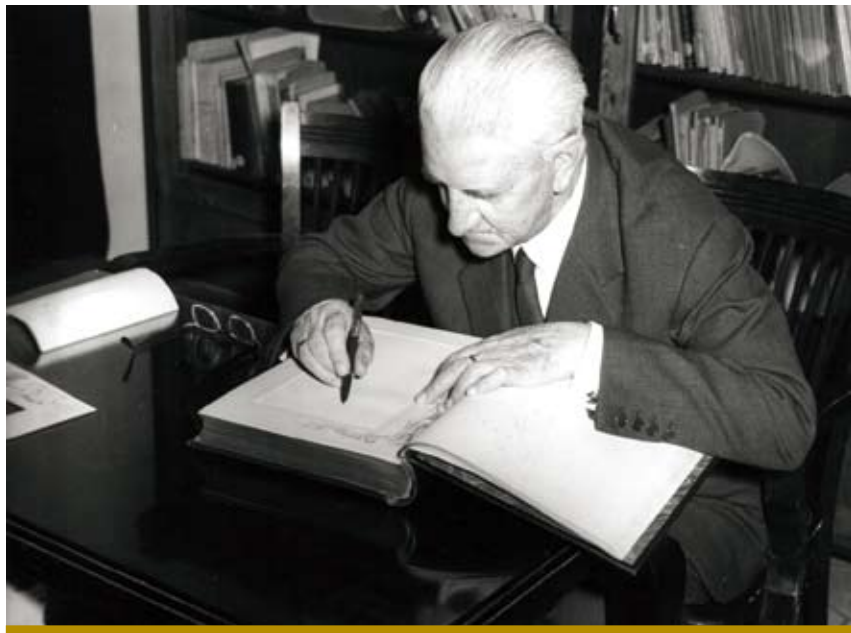
Amb una dotació de 9.000 euros i la publicació de l'obra premiada, el Premi Iluro s'ofereix actualment al millor treball d'investigació històrica sobre Mataró o sobre la seva comarca natural, tant de caràcter general, com sobre un determinat període o tema (art, arqueologia, economia, folklore...).

El Premi Iluro es fa extensiu a estudis sobre memòries, diaris, fons documentals, com també a biografies i autobiografies que constitueixen una aportació d'especial interès per al coneixement del passat històric de Mataró i el Maresme.

Es pot ben dir que costaria trobar al Principat i a l'estat espanyol un premi d'història amb una evolució tan consistent i durable, que s'ha fornit des dels orígens per la combinació de tres factors fonamentals:

- El mecenatge de Caixa Laietana i el compromís per impulsar la historiografia local i comarcal, davant l'escassetat d'iniciatives en aquest sentit. Un premi de recerca històrica, certament, no és un premi de novel·la o de narrativa que pot tenir més aparador als mitjans de comunicació, més projecció i notorietat pública.
- La intervenció directa d'un jurat prestigiós que ha sabut imposar la seva objectivitat i rigor, mantenint en tot moment el nivell que exigeix un certamen d'aquesta naturalesa.
- La vàlua dels treballs premiats i la diversitat temàtica dels llibres publicats. Una col·lecció important constituïda pels setanta treballs que s'han fet mereixedors del premi o l'accèssit. A tot això, cal afegir que la majoria de pròlegs són firmats per autèntics especialistes en la matèria.

Composició del Jurat



- En l'etapa inicial, quan Ramon d'Abadal i de Vinyals presidí el jurat, van ser designats com a vocals els senyors Antoni Sanfeliu i Regàs, Joan Comas i Pujol, Joan Antoni Parpal i Bruna, Alexandre Satorras i Capell, Josep M. Pons i Guri i, en qualitat de secretari, Jaume Llavina i Cot.

Al llarg de la història del certamen, el jurat qualificador ha estat presidit per intel·lectuals de la categoria de Ramon d'Abadal i Vinyals, Agustí Duran i Sanpere, Antoni Comas i Pujol, Miquel Coll i Alentorn, Manuel Mundó i Marcet i, des del tombant de segle, Jordi Nadal Oller.

També n'han format part, en qualitat de vocals, nombrosos acadèmics, catedràtics, professors, historiadors, escriptors, economistes, arqueòlegs... entre els quals sobresurten autèntics especialistes com Alexandre Satorras, Max Cahner, Josep Fontana, Manuel Mundó, Carlos Martínez Shaw, Àngel Fàbrega, Emili Giral, Miquel Tarradell, Josep Guitart, Isabel Rodà, Josep Maria Salrach, Josep Termes, Joan Sanmartí, Antoni Pladevall...

Al seu costat, les persones designades per Caixa Laietana que han exercit com a secretaris i han aportat experiència i seriositat per encaminar i atendre puntualment els compromisos i responsabilitats del certamen. Cal recordar especialment, Josep Varela Llabrés.

A la primera i successives convocatòries, ostentà el càrrec de president el doctor en dret, historiador i polític Ramon d'Abadal i de Vinyals, membre de l'Institut d'Estudis Catalans i de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, vicepresident de la "Asociación Española de Ciencias Históricas" i membre de la "Real Academia de la Historia". La labor de secretari del jurat fou encomanada a un mataroní de pro, Jaume Llavina i Cot, que exercí el càrrec fins al 1969.



- En el mandat d'Agustí Duran i Sanpere, formaren part del jurat Antoni Sanfeliu i Regàs, Antoni Comas i Pujol, Joan Antoni Parpal i Bruna, Jaume Llavina i Cot i Josep Maria de Casacuberta i Roger i, en qualitat de secretari, Albert Mayol i Roca.

El 1970, traspassat Ramon d'Abadal i de Vinyals, el succeí en la presidència del jurat l'eminent historiador, arxiver i arqueòleg Agustí Duran i Sanpere que donà un renovat impuls al certamen. Aquell mateix any, en qualitat de vocal, s'incorporà al jurat Antoni Comas i Pujol que va ser el primer catedràtic de Llengua i Literatura Catalanes a la Universitat de Barcelona (1965).



- Durant la presidència d'Antoni Comas i Pujol, pel jurat van passar personalitats tan notables com Antoni Sanfeliu i Regàs, Miquel Coll i Alentorn, Jaume Llavina i Cot, Enric Moreu-Rey, Emili Giralt i Raventós, Jaume Colomer i Martori, Albert Mayol i Roca, Miquel Tarradell i Mateu, Joaquim Casas i Busquets, Max Cahner i García i Josep M. Cuyàs i Tolosa i, com a secretaris, Claudi Mayol i Roca i Josep Varela i Llabrés.

El mestratge i l'ascendència mataronina d'Antoni Comas també seria determinant perquè el Premi Iluro adquirís molta més volada, sobretot a partir de 1973 quan fou nomenat president del Jurat, càrrec que va exercir amb molt d'entusiasme i dedicació fins a la seva mort prematura (1981).

El successor d'Antoni Comas fou Miquel Coll i Alentorn, polític, enginyer industrial i historiador, que ja formava part del jurat del Premi Iluro, molt abans que fos designat conseller adjunt a la Presidència de la Generalitat en el primer mandat de Jordi Pujol, i president del Parlament de Catalunya a la següent legislatura. Coll i Alentorn ocupà la presidència del Premi Iluro fins que el seu estat de salut li va permetre. Féu de molt bon grat aquesta comesa fins que es va retirar de la vida política, tant a nivell institucional com de partit.



- Miquel Coll i Alentorn lliurant el premi a l'historiador Francesc Costa. En la seva etapa com a president, van formar part del jurat Max Cahner i García, Joan Rectoré i Comas, Santiago Martínez i Saurí, Joaquim Casas i Busquets, Jordi Nadal i Oller, Salvador Soler i Vicens, Jordi Palomer i Pons, Carlos Martínez Shaw, i Josep Varela i Llabrés en funció de secretari.

El 1988 fou designat president del Jurat l'historiador i paleògraf Manuel Mundó i Marcet, que firma els seus treballs amb el nom d'Anscari M. Mundó, el que havia adoptat com a monjo de Montserrat. Quan inicià la seva tasca en el Premi Iluro dirigia la Biblioteca de Catalunya i exercí amb saviesa el càrrec de president del Jurat fins que fou substituït per l'historiador i economista Jordi Nadal i Oller.



- Els anys que la presidència fou confiada a Manuel Mundó i Marcet, van constituir el jurat Josep Fradera i Soler, Àngel Fàbrega i Grau, Antoni Martí i Coll, Carlos Martínez Shaw, Josep Fontana i Làzaro, Francesc López i Jordà, Josep Guitart i Duran, Josep Termes i Ardèvol, Carles Marfà i Riera, Jaume Boter de Palau i, en qualitat de secretaris, Josep Varela i Llabrés, Josep Antoni Cabrera Sánchez, Rafael Soler i Fonrodona, i Esteve Federico i Ribalta.

Des de l'any 2000, el Dr. Jordi Nadal, el deixeble més directe de Jaume Vicens Vives, porta les regnes del certamen. Amb el seu bon fer, autoritat, rigor i sòlids coneixements, intervé cada any com a portaveu del Jurat, fent l'oportuna valoració dels treballs i donant les recomanacions i els consells més adients als autors.



- En aquesta darrera etapa, sota la presidència del Dr. Jordi Nadal, han integrat el jurat Isabel Rodà i de Llança, Josep M. Salrach i Marés, Carles Marfà i Riera, Jaume Boter de Palau, Pilar González-Agàpito, Manuel Salicrú i Puig, Joan Sanmartí i Grego, Antoni Pladevall i Font i, en qualitat de secretaris, Esteve Federico i Ribalta, i Ricard Navarro i Gutiérrez.

Composició del Jurat a cada convocatòria

1959

President/ Ramon d'Abadal i de Vinyals
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Joan Comas i Pujol
Joan Antoni Parpal i Bruna
Secretari/ Jaume Llavina i Cot

1960

President/ Ramon d'Abadal i de Vinyals
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Joan Comas i Pujol
Joan Antoni Parpal i Bruna
Secretari/ Jaume Llavina i Cot

1961

President/ Ramon d'Abadal i de Vinyals
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Joan Comas i Pujol
Joan Antoni Parpal i Bruna
Alexandre Satorras i Capell
Secretari/ Jaume Llavina i Cot

1962

President/ Ramon d'Abadal i de Vinyals
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Joan Comas i Pujol
Joan Antoni Parpal i Bruna
Alexandre Satorras i Capell
Secretari/ Jaume Llavina i Cot

1963

President/ Ramon d'Abadal i de Vinyals
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Joan Comas i Pujol
Joan Antoni Parpal i Bruna
Alexandre Satorras i Capell
Secretari/ Jaume Llavina i Cot

1964

President/ Ramon d'Abadal i de Vinyals
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Joan Comas i Pujol
Joan Antoni Parpal i Bruna
Alexandre Satorras i Capell
Secretari/ Jaume Llavina i Cot

1965

President/ Ramon d'Abadal i de Vinyals
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Joan Comas i Pujol
Joan Antoni Parpal i Bruna
Alexandre Satorras i Capell
Secretari/ Jaume Llavina i Cot

1966

President/ Ramon d'Abadal i de Vinyals
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Joan Comas i Pujol
Joan Antoni Parpal i Bruna
Alexandre Satorras i Capell
Secretari/ Jaume Llavina i Cot

1967

President/ Ramon d'Abadal i de Vinyals
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Joan Comas i Pujol
Joan Antoni Parpal i Bruna
Josep M. Pons i Guri
Secretari/ Jaume Llavina i Cot

1968

President/ Ramon d'Abadal i de Vinyals
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Joan Comas i Pujol
Joan Antoni Parpal i Bruna
Josep M. Pons i Guri
Secretari/ Jaume Llavina i Cot

1969

President/ Ramon d'Abadal i de Vinyals
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Joan Comas i Pujol
Joan Antoni Parpal i Bruna
Josep M. Pons i Guri
Secretari/ Jaume Llavina i Cot

1970

President/ Agustí Duran i Sanpere
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Antoni Comas i Pujol
Joan Antoni Parpal i Bruna
Josep Maria de Casacuberta i Roger
Secretari/ Albert Mayol i Roca

1971

President/ Agustí Duran i Sanpere
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Antoni Comas i Pujol
Josep Maria de Casacuberta i Roger
Jaume Llavina i Cot
Secretari/ Albert Mayol i Roca

1972

President/ Agustí Duran i Sanpere
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Antoni Comas i Pujol
Josep Maria de Casacuberta i Roger
Jaume Llavina i Cot
Secretari/ Albert Mayol i Roca

1973

President/ Antoni Comas i Pujol
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Miquel Coll i Alentorn
Jaume Llavina i Cot
Secretari/ Claudi Mayol i Roca

1974

President/ Antoni Comas i Pujol
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Miquel Coll i Alentorn
Jaume Llavina i Cot
Enric Moreu-Rey
Secretari/ Claudi Mayol i Roca

1975

President/ Antoni Comas i Pujol
Vocals/ Antoni Sanfeliu i Regàs
Miquel Coll i Alentorn
Enric Moreu-Rey
Emili Giralt i Raventós
Secretari/ Claudi Mayol i Roca

1976

President/ Antoni Comas i Pujol
Vocals/ Jaume Colomer i Martori
Miquel Coll i Alentorn
Enric Moreu-Rey
Emili Giralt i Raventós
Secretari/ Claudi Mayol i Roca

1977

President/ Antoni Comas i Pujol
Vocals/ Albert Mayol i Roca
Miquel Coll i Alentorn
Emili Giralt i Raventós
Miquel Tarradell i Mateu
Secretari/ Josep Varela i Llabrés

1978

President/ Antoni Comas i Pujol
Vocals/ Joaquim Casas i Busquets
Max Cahner i García
Miquel Coll i Alentorn
Miquel Tarradell i Mateu
Secretari/ Josep Varela i Llabrés

1979

President/ Antoni Comas i Pujol
Vocals/ Max Cahner i García
Miquel Coll i Alentorn
Miquel Tarradell i Mateu
Joaquim Casas i Busquets
Secretari/ Josep Varela i Llabrés

1980

President/ Antoni Comas i Pujol
Vocals/ Max Cahner i García
Miquel Coll i Alentorn
Josep M. Cuyàs i Tolosa
Joaquim Casas i Busquets
Secretari/ Josep Varela i Llabrés

1981

President/ Miquel Coll i Alentorn
Vocals/ Max Cahner i García
Joan Rectoret i Comas
Josep M. Cuyàs i Tolosa
Joaquim Casas i Busquets
Secretari/ Josep Varela i Llabrés

1982

President/ Miquel Coll i Alentorn
Vocals/ Max Cahner i García
Joan Rectoret i Comas
Santiago Martínez i Saurí
Joaquim Casas i Busquets
Secretari/ Josep Varela i Llabrés

1983

President/ Miquel Coll i Alentorn
Vocals/ Jordi Nadal i Oller
Joan Rectoret i Comas
Santiago Martínez i Saurí
Joaquim Casas i Busquets
Secretari/ Josep Varela i Llabrés

1984

President/ Miquel Coll i Alentorn
Vocals/ Jordi Nadal i Oller
Salvador Soler i Vicens
Santiago Martínez i Saurí
Joaquim Casas i Busquets
Secretari/ Josep Varela i Llabrés

1985

President/ Miquel Coll i Alentorn
Vocals/ Jordi Nadal i Oller
Jordi Palomer i Pons
Salvador Soler i Vicens
Joaquim Casas i Busquets
Secretari/ Josep Varela i Llabrés

1986

President/ Miquel Coll i Alentorn
Vocals/ Jordi Nadal i Oller
Jordi Palomer i Pons
Salvador Soler i Vicens
Joaquim Casas i Busquets
Carlos Martínez Shaw
Secretari/ Josep Varela i Llabrés

1987

President/ Miquel Coll i Alentorn
Vocals/ Jordi Nadal i Oller
Jordi Palomer i Pons
Salvador Soler i Vicens
Joaquim Casas i Busquets
Carlos Martínez Shaw
Secretari/ Josep Varela i Llabrés

1988

President/ Manuel Mundó i Marcet
Vocals/ Josep Fradera i Soler
Àngel Fàbrega i Grau
Antoni Martí i Coll
Carlos Martínez Shaw
Secretari/ Josep Varela i Llabrés

1989

President/ Manuel Mundó i Marcet
Vocals/ Josep Fradera i Soler
Àngel Fàbrega i Grau
Antoni Martí i Coll
Josep Fontana i Làzaro
Secretari/ Josep M. Cabrera

1990

President/ Manuel Mundó i Marcet
Vocals/ Àngel Fàbrega i Grau
Josep Fontana i Làzaro
Josep Fradera i Soler
Antoni Martí i Coll
Secretari/ Rafael Soler i Fonrodona

1991

President/ Manuel Mundó i Marcet
Vocals/ Josep Fradera i Soler
Àngel Fàbrega i Grau
Antoni Martí i Coll
Josep Fontana i Làzaro
Secretari/ Rafael Soler i Fonrodona

1992

President/ Manuel Mundó i Marcet
Vocals/ Francesc López i Jordà
Àngel Fàbrega i Grau
Josep Fontana i Làzaro
Rafael Soler i Fonrodona
Secretari/ Esteve Federico i Ribalta

1993

President/ Manuel Mundó i Marcet
Vocals/ Francesc López i Jordà
Àngel Fàbrega i Grau
Josep Fontana i Làzaro
Rafael Soler i Fonrodona
Secretari/ Esteve Federico i Ribalta

1994

President/ Manuel Mundó i Marcet
Vocals/ Francesc López i Jordà
Josep Guitart i Durán
Josep Fontana i Làzaro
Rafael Soler i Fonrodona
Secretari/ Esteve Federico i Ribalta

1995

President/ Manuel Mundó i Marcet
Vocals/ Francesc López i Jordà
Josep Guitart i Durán
Josep Termes i Ardèvol
Rafael Soler i Fonrodona
Secretari/ Esteve Federico i Ribalta

1996

President/ Manuel Mundo i Marcet
Vocals/ Josep Guitart i Durán
Josep Termes i Ardèvol
Francesc López i Jordà
Rafael Soler i Fonrodona
Secretari/ Esteve Federico i Ribalta

1997

President/ Manuel Mundo i Marcet
Vocals/ Josep Guitart i Durán
Josep Termes i Ardèvol
Francesc López i Jordà
Rafael Soler i Fonrodona
Secretari/ Esteve Federico i Ribalta

1998

President/ Manuel Mundo i Marcet
Vocals/ Josep Guitart i Durán
Josep Termes i Ardèvol
Carles Marfà i Riera
Jaume Boter de Palau
Secretari/ Esteve Federico i Ribalta

1999

President/ Manuel Mundo i Marcet
Vocals/ Josep Guitart i Durán
Josep Termes i Ardèvol
Carles Marfà i Riera
Jaume Boter de Palau
Secretari/ Esteve Federico i Ribalta

2000

President/ Jordi Nadal i Oller
Vocals/ Isabel Rodà i de Llança
Josep M. Salrach i Marés
Carles Marfà i Riera
Jaume Boter de Palau
Secretari/ Esteve Federico i Ribalta

2001

President/ Jordi Nadal i Oller
Vocals/ Isabel Rodà i de Llança
Josep M. Salrach i Marés
Carles Marfà i Riera
Jaume Boter de Palau
Secretari/ Ricard Navarro i Gutiérrez

2002

President/ Jordi Nadal i Oller
Vocals/ Isabel Rodà i de Llança
Josep M. Salrach i Marés
Carles Marfà i Riera
Jaume Boter de Palau
Secretari/ Ricard Navarro i Gutiérrez

2003

President/ Jordi Nadal i Oller
Vocals/ Isabel Rodà i de Llança
Josep M. Salrach i Marés
Carles Marfà i Riera
Jaume Boter de Palau
Secretari/ Ricard Navarro i Gutiérrez

2004

President/ Jordi Nadal i Oller
Vocals/ Isabel Rodà i de Llança
Josep M. Salrach i Marés
Pilar González i Agàpito
Manuel Salicrú i Puig
Secretari/ Ricard Navarro i Gutiérrez

2005

President/ Jordi Nadal i Oller
Vocals/ Isabel Rodà i de Llança
Josep M. Salrach i Marés
Pilar González i Agàpito
Manuel Salicrú i Puig
Secretari/ Ricard Navarro i Gutiérrez

2006

President/ Jordi Nadal i Oller
Vocals/ Pilar González-Agàpito
Manuel Salicrú i Puig
Josep M. Salrach i Marés
Joan Sanmartí i Grego
Secretari/ Ricard Navarro i Gutiérrez

2007

President/ Jordi Nadal i Oller
Vocals/ Pilar González-Agàpito
Antoni Pladevall i Font
Manuel Salicrú i Puig
Joan Sanmartí i Grego
Secretari/ Ricard Navarro i Gutiérrez

2008

President/ Jordi Nadal i Oller
Vocals/ Pilar González-Agàpito
Antoni Pladevall i Font
Manuel Salicrú i Puig
Joan Sanmartí i Grego
Secretari/ Ricard Navarro i Gutiérrez

Historiadors premiats



- Felicitació del president de Caixa Laietana, Jaume Boter de Palau, a l'historiador Joaquim Llovet que, amb "Els viatges del capità Moreu", guanyà la 50a convocatòria, l'octubre de 2008.

La nòmina de premiats és àmplia. El més guardonat és Joaquim Llovet, en sis ocasions, després que el seu darrer treball, "*Els viatges del Capità Moreu*", guanyés la cinquantesima convocatòria, basant-se en els copiadors de cartes, registres d'operacions mercantils i quaderns de bitàcola d'un pilot i capità de vaixell, conservats al Museu Arxiu Municipal de Calella. L'autor relata els quatre viatges de Francesc Moreu i Oliver amb el seu bergantí la Puríssima Concepció i aporta informació rellevant del comerç amb Amèrica i els riscos que comportava, especialment en un període de convulsions polítiques, amb Espanya immersa en la guerra napoleònica.



- El 1962, el guanyador és Josep Poch amb un treball sobre les Escoles Pies.



- Un dels tres premis de 1963 fou atorgat a Marià Ribas.



- El polifacètic Esteve Albert recull l'accessit de 1970.



- Joaquim Llovet, l'historiador més guardonat, aclamat pel públic l'any 2008.

Heus aquí, ordenada alfabèticament, la relació completa dels historiadors que s'han fet mereixedors del premi o l'accèssit i que han enriquit la producció editorial amb treballs de molta qualitat i gran varietat temàtica.

Esteve Albert i Corp - Accèssits 1970 i 1977

Rosa Alcoy i Pedrós - Premi Iluro 1999

Jordi Amat i Teixidó - Premi Iluro 1993

Marià Barriendos i Vallvé - Premi Iluro 1992

Pere Benito i Monclús - Premi Iluro 1991

Ernest Cañada i Mullor - Premi Iluro 1997

Josep M. Colomer i Panadero - Premi Iluro 1967

Francesc Costa i Oller - Premi Iluro 1981 i 1984

Coral Cuadrada i Majó - Premi Iluro 1987

Manuel Cusachs i Corredor - Premi Iluro 1995

Georges Fabre - Accèssit 1980

Joan Florensa i Parés - Accèssit 2006

Francesc Forn i Salvà - Accèssit 1992

Joan Carles Gelabertó i Orué - Accèssit 1990

Joan Giménez i Blasco - Premi Iluro 2000, Accèssits 1983 i 2004

Emili Giralt i Raventós - Premi Iluro 1963

Jaume Gonzàlez i Agàpito - Premi Iluro 1971
Josep Iglésies i Fort - Accèssit 1970
Enric Jardí - Premi Iluro 1974
Joaquim Llovet - Premi Iluro 1965, 1970, 1973, 1979, 1985 i 2008
Olga López i Miguel - Premi Iluro 1986
Josep M. Madurell i Marimon - Premi Iluro 1968
Marta Manté i Bartra - Premi Iluro 1975
Antoni Martí i Coll - Premi Iluro 1960, 1961, 1963 i 1977
Xavier Mas i Gibert - Premi Iluro 2001 i Accèssit 1993
Marc Mayer - Accèssit 1980
Pere Molas i Ribalta - Premi Iluro 1972
M. Teresa Mora i Vila - Premi Iluro 1989
Jordi Nadal i Oller - Premi Iluro 1963
Oriol Olesti i Vila - Premi Iluro 1994
Benet Oliva i Ricós - Premi Iluro 1998 i 2004 i Accèssit 2001
José Poch - Premi Iluro 1962
Jordi Pomés i Vives - Premi Iluro 1990, 1992 i 1996
Marta Prevosti i Monclús - Premi Iluro 1980
Ramon Reixach i Puig - Premi Iluro 2005 i 2007
Marià Ribas i Bertran - Premi Iluro 1963 i Accèssit 1973
Isabel Rodà - Accèssit 1980
Maria Rodríguez i Calleja - Premi Iluro 1996
Ramon Salas i Oliveras - Accèssits 1960 i 1962
Antoni Turró i Martínez - Premi Iluro 1976
Jaume Vellvehí i Altimira - Premi Iluro 2002
Montserrat Ventura i Munné - Accèssit 1990
Josep Viñals i Iglésias - Premi Iluro 1982
César Yàñez i Gallardo - Accèssit 1994
M. Assumpció Zapata i Buxens - Premi Iluro 2003 i Accèssit 1997



- Marta Prevosti guanyà el premi l'any 1980.



- Joan Giménez guardonat l'any 2000 amb un estudi sobre el s. XVII.



- Ramon Reixach ha estat distingit dues vegades amb el Premi Iluro.

Setanta títols publicats

El Premi Iluro, instituint quan la cultura del país maldava per assolir la seva normalitat, esdevingué una iniciativa capdavantera que, pas a pas, anà vertebrant una important producció editorial. Entre premis i accèssits, setanta títols publicats.

Els llibres del Premi Iluro són un instrument valuós de consulta i una font inesgotable de continguts. Des del poblament romà i la fundació d'Iluro, les troballes i jaciments arqueològics i l'epigrafia romana del Maresme, a la història més propera del segle XX, la que parla de les Mataro Potatoes i el cooperativisme agrari, la història dels conflictes laborals i el sindicalisme en el tèxtil.

També tracta dels fets de la segona república i les trifulgues dels anys trenta i la guerra civil. La revolució del vapor i les fàbriques mataronines, l'economia de Calella, i la societat de Vilassar en el XVIII i la seva industrialització en el XIX...

Obres del Premi Iluro aporten dades i notícies substancials dels temps més reculats del cristianisme i l'art religiós a les parròquies de la comarca. Del pas de l'edat Mitjana a l'edat Moderna. De l'aprofitament i abastament dels recursos hídrics, l'aigua, les sequeres, les inundacions, la pesta...

Alguns treballs també parlen de nissagues de la comarca que conformen petites nobleses. Les maneres de fer del Consell de la Universitat en el segle XVI, els comerciants, mercaders, pagesos, mariners i nobles que constituïen la societat del XVII, els efectes de la immigració francesa...

El Premi també il·lustra el discurs testamentari, l'ensenyament i els nivells d'alfabetització, els avantpassats que van emigrar a Cuba, el creixement de la ciutat a cavall del lliure comerç i el tràfic marítim. Els grans mestres velers i constructors navals, la matrícula de mar i el comerç amb Amèrica, la guerra napoleònica...

Hi ha estudis sobre la producció literària dels clergues mataronins o residents a la ciutat en el XVIII, o biografies de catalans il·lustres com Josep Puig i Cadafalch i mataronins de pro com Thos i Codina en l'apogeu de la Renaixença, o l'escolapi Jacint Feliu, una peça fonamental perquè l'Escola Pia trobés el seu lloc en la societat liberal moderada.

El Premi també s'ocupa de la història recent i del món de l'art. El jurat ha distingit la monografia més completa sobre Eduard Alcoy i la seva obra, en especial la intensa i prolífica etapa mataronina.

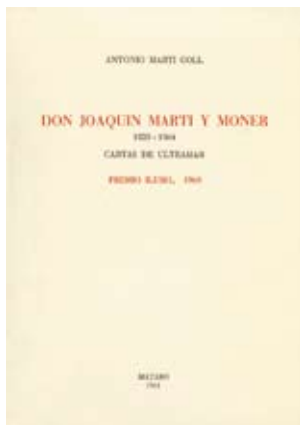
Estudis diversos han recuperat de les hemeroteques els mitjans de premsa escrita i les publicacions periòdiques més reculades en el temps, incloent aquella Costa de Llevant, el setmanari de Canet de Mar difós a tota la comarca.

Al llarg d'aquests 50 anys, cal valorar també la qualitat de molts accèssits. El certamen ha obert noves vies d'investigació i ha permès descobrir petites joies de la literatura. El millor exemple el tenim amb l'antològic memorial dels pescadors i els peixos, 300 anys de tradició marinera al nostre litoral, el llibre de Xavier Mas que recull les impressions i vivències de Francesc Isern, un personatge de Canet de Mar, de la casa coneguda per can Peix. L'escriptor Joan Triadú, l'any 1995, en va fer una elogiosa ressenya a "*Serra d'Or*", tot dient que l'obra fa pensar que s'haurien de crear universitats que atorguessin doctorats en el coneixement de la pràctica d'un ofici.

D'aquest llibre, se'n va fer una segona edició, com també, se'n va fer una nova edició, substancialment ampliada, del llibre de Joaquim Llovet, "*Mataró, 1680-1719: El pas de vila a ciutat i a cap de corregiment*".

A banda de la col·lecció del Premi Iluro, Caixa Laietana ha editat treballs molt remarcables, entre els quals "*Mataró. Dels orígens de la vila a la ciutat contemporània*", l'acurada història de l'evolució de la ciutat, des dels primers pobladors als nostres dies, escrita per Joaquim Llovet amb un esforç impressionant de síntesi i rigor documental.

La Col·lecció del Premi Iluro



ANTONIO MARTI COLL
Don Joaquín Martí y Moner (1828-1864)
Cartas de Ultramar

Pròleg de Ferran Soldevila

Biografia del mataroní que l'any 1861 es traslladà a Cuba, on va exercir diversos càrrecs oficials, cosa que li permeté ésser testimoni d'excepció de la recuperació, encara que temporal, per Espanya, de Santo Domingo, i dels primers moviments independentistes cubans.



RAMON SALAS I OLIVERAS
Biografia del Excm. i Rvdm.
Dr.D.Jaume Creus i Martí

Pròleg de Josep Sanabre

Una ponderada visió del destacat integrista mataroní, el Dr.Creus, que assistí com a diputat a les Corts de Cadis, fou membre de la regència d'Urgell i arquebisbe de Tarragona.



ANTONIO MARTI COLL
Historia de una familia de la villa de Mataró (Juan
Arнау Palau y sus descendientes)

Pròleg de Ramon d'Abadal i de Vinyals

Biografia del mataroní Joan Arnau Palau, i amb ell la presentació històrica de la família Palau al llarg de tres generacions, testimoni de molts moments crucials de la Catalunya del segle XVII.



José POCH, Sch. P.

Las Escuelas Pías de Mataró. La iglesia de Santa Ana y el Hno. José Guardia de S. Juan Bautista

Pròleg de Salvador Salitjes, Sch. P.

Compendi històric de la fundació i primers temps del col·legi de Santa Anna dels pares escolapis de Mataró. Fa una evocació del P. Josep Guàrdia per la seva intervenció en la construcció de l'església del col·legi.

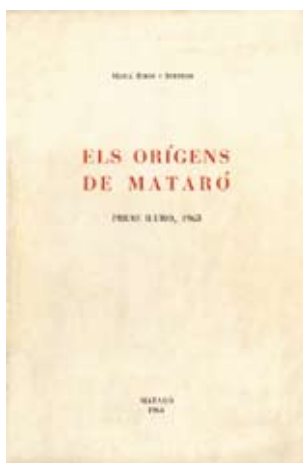


RAMON SALAS I OLIVERAS

Mataró i l'ensenyament

Pròleg d'Ildefons Renter

Resum detallat de les institucions i escoles religioses, escoles nacionals, escoles laiques i racionalistes, institut de segon ensenyament, antiga escola de nàutica, escoles particulars, dominicals, d'entitats, que han exercit la docència a la ciutat



MARIÀ RIBAS I BERTRAN

Els orígens de Mataró

Pròleg de Joan Maluquer de Motes

Recull extens de les troballes i jaciments arqueològics a Mataró i comarca. Comprèn des dels temps prehistòrics fins a l'època romana, a través dels vestigis arqueològics que s'han descobert. Apèndix amb il·lustracions de la ceràmica, mosaics, làpides i altres peces de les èpoques estudiades.



ANTONIO MARTI COLL

Domingo de Caralt

Pròleg de Joan Roig

Biografia del mataroní que prengué part, primer, en la guerra de la Independència i, més tard, destacà com a voluntari realista i comandant de les anomenades bandes de la Fe. Formà part de la Junta Carlista del Principat; caigué presoner a Alps, on morí (1836).



JORDI NADAL I OLLER - EMILI GIRALT I RAVENTÓS
**La immigració francesa a Mataró
durant el sege XVIII**

Pròleg de Ramon d'Abadal i de Vinyals

Estudi que posa de relleu, d'una manera documentada, el fenomen de la immigració francesa a Mataró, llocs de procedència dels immigrants, oficis i professions. Publica la matrícula de francesos domiciliats a Mataró l'any 1637.



JOAQUIM LLOVET
**Mataró, 1680-1719:
El pas de vila a ciutat i a cap de corregiment**

Pròleg de Jordi Nadal i Oller

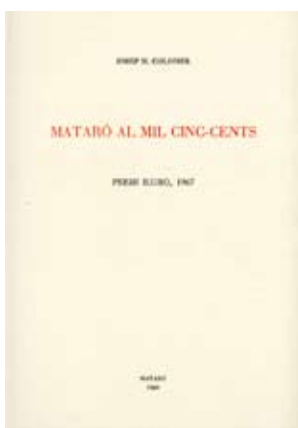
Treball de recerca que investiga el creixement de Mataró a finals del segle XVII a cavall del lliure comerç i tràfic marítim. Concessió del títol de ciutat, fets històrics locals sobre la guerra de Successió, i el seu desenllaç amb el decret de Nova Planta.



ANTONI MARTÍ I COLL
Cartes d'un mestre veler (1770-1794)

Pròleg de Joaquim Llovet

Biografia d'un mestre veler mataroní. El seu registre epistolar és una font de notícies sobre Mataró del s. XVIII, no solament sobre l'activitat de la veleria, sinó sobre molts altres extrems, com el projecte de port, la nau corsària de Mataró, devocions i tradicions a la ciutat i, encara, sobre l'agricultura local i altres.



JOSEP M. COLOMER
Mataró al mil cinc-cents

Pròleg de J. M. Font Rius

Estudi sobre la vida a Mataró al segle XVI. Documentat sobre els llibres dels acords del Consell de Mataró i de la batllia, desgrana una sèrie de fets, costums, resolucions del consell sobre les seves funcions, l'ensenyament, la construcció de la muralla i l'abastiment i defensa de la vila.



JOSEP M. MADURELL I MARIMON
L'Art antic al Maresme (Del final del gòtic al barroc salomònic). Notes documentals

Pròleg de Santiago Alcolea

Un aplec documental sobre obres d'art religiós existents a les parròquies del Maresme, amb la notícia d'alguns dels seus artistes. Apèndix amb il·lustracions de les pintures, altars, retaules i temples que són objecte de l'estudi



JOSEP IGLÉSIES FORT
La població del Maresme a la llum dels censos generals

Estudi de la població del Maresme basat en documentació antiga, fogatges, estadístiques corregimentals, cens del comte de Floridablanca, censos oficials dels s. XIX i XX. Inclou estudis sobre els moviments a cada població, piràmides d'edat...



JOAQUIM LLOVET
Constructors navals de l'ex-província marítima de Mataró. 1816-1875

Pròleg d'Agustí Duran i Sanpere

Catàleg exhaustiu dels mestre d'aixa, els constructors de velers al Maresme durant el segle XIX, amb la indicació dels noms, tonatge i dimensions dels vaixells sortits de les drassanes maresmenques.



ESTEVE ALBERT
D'Iluro a Mataró. El Maresme del segle V al segle XIII

Un resum històric sobre la repoblació del Maresme des dels temps visigots. Recull testimonis sobre esdeveniments a l'època, els castells, els fundadors de Mataró i notícies diverses que concerneixen al passat tan remot de la comarca.



JAUME GONZÁLEZ AGÁPITO
**Bibliografia de Mataró:
Els clergues del segle XVIII**

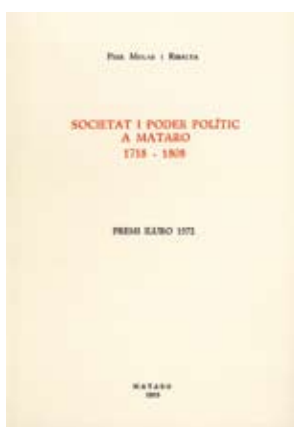
Pròleg d'Agustí Duran i Sanpere

Catàleg exhaustiu sobre la producció literària de diferents clergues mataronins o amb residència a Mataró al llarg de la divuitena centúria. Redactat seguint les normes de la tècnica bibliogràfica.



ESTEVE ALBERT
El Maresme de Dosrius estant (1914-1921).

Recull de les impressions de l'autor en la seva joventesa a Dosrius. Costums locals i familiars i la pròpia descoberta de la comarca. Tot plegat explicat a través d'un anecdotari de successos i fets viscuts personalment durant aquells anys.



PERE MOLAS I RIBALTA
Societat i poder polític a Mataró. 1718-1808

Pròleg de Joan Mercader

Estudi documentat sobre el Mataró del segle XVIII pel que fa a la societat, comerciants, mercaders, pagesos, mariners i nobles. Explica l'ordre polític de la Nova Planta, les palestres que s'originaren, i resumeix la fi del municipi borbònic. Il·lustrat amb arbres genealògics de les famílies mataronines sobresortints.



ANTONI MARTÍ COLL
Mataró i els agraviats

Estudi sobre la trajectòria d'un mataroní, Domènec de Caralt, que formà a les rengleres dels anomenats "malcontents o agraviats". Explica l'organització dels voluntaris reialistes, les escaramusses de la guerra dels malcontents, els fets esdevinguts a Mataró, i la defensa de la ciutat a càrrec dels liberals contraris als apostòlics...



JOAQUIM LLOVET
Cartes a Veracruz. Comerç americà i guerra napoleònica en la correspondència de Cabanyes Cortecans, Pasqual i Comp (1804-1813)

Pròleg de Joan Mercader

Basat en el copiador de cartes d'aquesta companyia mercantil, l'autor n'extreu alguns fets sobre la guerra napoleònica a la ciutat i comarca. Analitza les operacions de comerç efectuades amb Amèrica. Inclou un apèndix documental extret dels fons de la Junta Superior de Catalunya.



MARIÀ RIBAS I BERTRAN
El Maresme en els primers segles del cristianisme

Pròleg de Pere de Palol

Recolzat en els testimonis arqueològics que han aflorat a la comarca, a Traià, Mata, Cabrils etc, posa de relleu la presència del cristianisme, principalment a Mataró en aquelles èpoques remotes. Al final, ho il·lustra amb nombrosos dibuixos i gravats de les troballes, necròpolis, ceràmiques... pertanyents al període estudiat.



ENRIC JARDÍ
Puig i Cadafalch, Arquitecte, polític i historiador de l'art

Es tracta d'una biografia molt completa sobre el conegut i destacat mataroní, que sobresortí en el camp de l'arquitectura, i com a polític en les rengleres del regionalisme, diputat a Corts i president de la Mancomunitat de Catalunya.



MARTA MANTÉ BARTRA
**La problemática de la segunda República a través del estudio de una situación concreta:
El Mataró de los años treinta**

Pròleg del Dr. Emili Giralt i Raventós

Història del període de la segona República a Mataró, amb l'anàlisi de les diverses eleccions que se celebraren, partits polítics existents a l'època i un resum de les crisis de treball i les lluites socials a la localitat...



ANTONI TURRÓ I MARTÍNEZ
**El paper moneda de guerra
del Maresme (1936-1939)**

Pròleg de Miquel Coll i Alentorn

Catàleg complet del paper moneda que fou emès oficialment pels municipis del Maresme durant la Guerra Civil, i també d'altres signes monetaris locals, i les seves característiques tipogràfiques...



ANTONI MARTÍ I COLL
Història d'una família (Segona part)

Pròleg d'Antoni Comas

És la continuació de la història de la família Palau, explicant la intervenció dels seus descendents al llarg dels anys en l'àmbit de la política, les lletres, la tècnica i en d'altres activitats rellevants fins a la darrera generació.



ESTEVE ALBERT I CORP
**Quatre boigs de Mataró
(Combat per Catalunya 1930-1937)**

Des de l'òptica catalanista, una visió personal dels fets polítics esdevinguts durant la segona República a Mataró, els successos del 6 d'octubre i del 18 de juliol, i dels personatges que hi van intervenir.



JOAQUIM LLOVET
**La matrícula de mar i la província
de Marina de Mataró al segle XVIII**

Estudi de la implantació i funcionament de la matrícula de mar a la província de Mataró, les seves ordinacions, amb informació sobre la pirateria, l'esclavitud, les escoles de pilotatge i la construcció naval amb un llistat de patrons i capitans de la carrera d'Amèrica...



MARTA PREVOSTI I MONCLÚS
Cronologia i poblament a l'àrea rural d'Iluro

Pròleg de Miquel Tarradell

Catàleg exhaustiu sobre els jaciments arqueològics del món romà a la nostra comarca, amb el detall de totes les troballes: ceràmica, monedes, i altres vestigis que permeten conèixer d'una manera fefaent com era la vida i l'estructura del món rural en les èpoques més reculades.



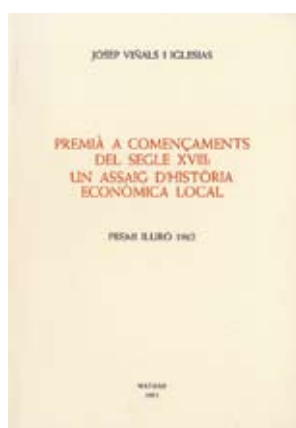
G. FABRE - M.MAYER - L.RODÀ
Inscripcions romanes de Mataró i la seva àrea
(Epigrafia romana del Maresme)

Catàleg de totes les làpides, inscripcions de l'època romana que configuren el patrimoni epigràfic de Mataró i el Maresme. Apèndix de làmines il·lustratives.



FRANCESC COSTA I OLLER
La Premsa a Mataró. 1820-1980

Complet estudi sobre les publicacions periòdiques de tots tipus, polític, sindical, esportiu, social, etc... amb el detall dels redactors, col·laboradors, impremtes, tiratges i altres característiques de cada publicació, així com la seva durada.



JOSEP VIÑALS I IGLÉSIAS
Premià a començaments del segle XVIII:
Un assaig d'història econòmica local

Pròleg d'Antoni Segura i Mas

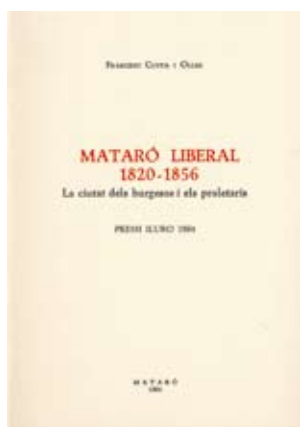
Estudi sobre les característiques econòmiques del Premià del segle XVIII, amb l'anàlisi dels cadastres del 1728 i del 1736, a part d'altres antecedents resultants de la valoració de patrimonis particulars a la localitat.



JOAN GIMÉNEZ I BLASCO
Economia i societat. Mataró, 1600-1639

Pròleg de Carlos Martínez Shaw

Recerca històrica sobre els diferents sectors de l'estructura socio-econòmica del Mataró de l'època, així com la seva riquesa, hàbitat, etc. Acompanya un apèndix amb nombrosos inventaris de mataronins, com a testimoni de la vida quotidiana i domèstica.



FRANCESC COSTA I OLLER
Mataró liberal. 1820-1856.

La ciutat dels burgesos i dels proletaris

Estudi de les activitats econòmiques del s. XIX a Mataró, en particular de les fàbriques de filats i de teixits, així com les característiques socials, organització obrera, el proletariat i formes de vida burgesa.



JOAQUIM LLOVET
Alsina, March i Cona (1794-1808)

Descripció dels afers d'aquesta empresa de Calella i el gir mercantil amb Amèrica, les dificultats sorgides a causa de la guerra amb l'Anglaterra, la construcció d'un vaixell propi, i les activitats del comerç amb Veracruz (Mèxic).



OLGA LÓPEZ I MIGUEL
Actituds col·lectives davant la mort i discurs testamentari al Mataró del segle XVIII

Pròleg de Carlos Martínez Shaw

Estudi sobre la mort a Mataró, a través de l'anàlisi dels testaments i últimes voluntats del mataronins de l'època, així com disposicions sobre sufragis, misses, sepultures, devocions i intercessors.



CORAL CUADRADA
El Maresme medieval: Hàbitat, Economia i Societat, segles X-XIV

Pròleg de Josep M. Pons i Guri

Estudi que documenta i aprofundeix en l'hàbitat, l'economia i la societat maresmenca en època medieval. Els castells, els senyors, castlans i batlles, els monestirs, les parròquies, els petits i grans propietaris, els pagesos i lligams jurídics.



MARIA TERESA MORA I VILA
Societat i economia: Calella, 1737 i 1758

Pròleg de Carlos Martínez Shaw

Prenent com a font històrica els cadastres calellencs, es fa un estudi socio-econòmic de la localitat, així com de les terres i classes de conreus, i l'estructura de la propietat en el s. XVIII.



JORDI POMÉS I VIVES
Les "Mataro's potatoes" i el cooperativisme agrari del Maresme (La Federació de Sindicats Agrícoles del Litoral)

Pròleg de Josep Montasell i Dorda

El conreu de la patata primerenca al Maresme, la seva exportació mitjançant la mediació dels sindicats agrícoles creats a cada població i els treballs per a una denominació d'origen de les patates del Maresme.



MONTSERRAT VENTURA I MUNNÉ
Lletrats i il·letrats a una ciutat de la Catalunya Moderna. Mataró 1750-1800

Pròleg de Carlos Martínez Shaw

Estudi sobre l'alfabetització de Mataró al segle XVIII. Anàlisi de l'escolaritat, les institucions, els centres pedagògics, els nivells assolits segons la distribució socio-econòmica, partint de la documentació a l'abast.



JOAN CARLES GELABERTÓ I ORUÉ
**Revolució liberal i guerra civil
a la Marina de la Selva**

Pròleg de l'Irene Castells

L'estudi abasta poblacions de l'alt Maresme i de la Selva, des d'Arenys de Mar a Blanes. L'autor descriu els moviments político-militars que hi tingueren lloc durant el segle XIX i el comportament de la transició de l'Antic Règim al liberalisme.



PERE BENITO I MONCLÚS
Les parròquies del Maresme a la baixa edat mitjana.
**Una aproximació des de les visites pastorals
(1305-1447)**

Pròleg d'Antoni Riera i Melis

L'anàlisi de les visites pastorals permet de conèixer moltes facetes de la vida i costums d'una societat, fins i tot la mentalitat d'un sector del poble, la gent corrent, que no sempre és esmentada en la documentació que es conserva de l'època.



MARIANO BARRIENDOS - JORDI POMÉS
**L'aigua a Mataró. Inundacions i recursos hídrics
(Segles XVIII-XX)**

Pròleg de Javier Martín Vide

Estudia l'aprofitament de l'aigua a la comarca, les grans sequeres i inundacions a diferents poblacions del Maresme, així com els projectes presentats a Mataró per al desviament de les rieres i torrents a la ciutat.



FRANCESC FORN I SALVÀ

**"Déu nostre senyor vulla alsar la mà de aquest
asot del contagi" Una aproximació a l'epidèmia de
pesta bubònica de 1650-1654 al terme del castell de
Montpalau, al terme del castell de Palafolls i a Mataró**

Pròleg de Jaume Dantí i Riu

Monografia sobre l'epidèmia de pesta enregistrada a mitjan segle XVII a diferents poblacions del Maresme, així com remeis emprats, metges, morbers que hi van intervenir.



JORDI AMAT I TEIXIDÓ
"República i guerra civil a Calella". 1931-1939

Pròleg de Pere Gabriel

Història dels fets polítics i socials que esdevingueren a Calella durant la segona República, crisis municipals, vida política i social, la guerra civil de 1936-39 i les seves repercussions en l'àmbit local.



XAVIER MAS I GIBERT
Memorial dels pescadors i els peixos. Converses amb Francesc Isern. Tres-cents anys de tradició marinera al litoral del Maresme

Pròleg d'Agustí Espriu Malagelada

Un compendi escrit abraçant els sistemes de pesca tradicionals al Maresme, costums dels pescadors, fets històrics i anecdòtics de la gent de mar. Acompanya un glossari de veus en ús entre els pescadors i mariners.



ORIOL OLESTI I VILA
El territori del Maresme en època republicana (s.III-I a.C.). Estudi d'arqueomorfologia i història

Pròleg d'Alberto Prieto Arciniega

Un complet estudi sobre el poblament romà al Maresme, la seva distribució a diferents èpoques, amb la fundació d'Iluro. Publica un inventari dels jaciments arqueològics de la comarca.



CÉSAR YAÑEZ GALLARDO
Emigración ultramarina y familia catalana en el siglo XIX, Los Moreu Rabassa de Calella

Estudi sobre l'emigració a Ultramar, estratègies emprades, comerç realitzat, basat en el currículum personal d'uns calellencs establerts a Cuba i retornats a Catalunya.



MANUEL CUSACHS I CORREDOR
La Costa de Llevant, 1894-1922. Setmanari comarcal catalanista de Canet de Mar

Pròleg de Jaume Guillamet

Història de la publicació periòdica d'ideari regionalista. Anàlisi de la informació, redacció i col·laboradors, impressió i altres aspectes d'interès del setmanari canetenc difós a tota la comarca.



JORDI POMÉS VIVES - MARÍA RODRÍGUEZ CALLEJA
L'obreria mataronesa. Un bell i efímer somni (1864-1890)
El cooperativisme a Mataró al segle XIX

Pròleg de Pere Gabriel

Història d'aquesta cooperativa fabril obrera, que va adquirir molt de relleu a l'època i de la qual es conserva, principalment, la nau d'arcs catenaris, projectada per Antoni Gaudí, restaurada recentment.



ERNEST CAÑADA MULLOR
Conflictividad laboral y sindicalismo en el sector tèxtil de Mataró entre 1896 y 1923

Pròleg de Pere Gabriel

Una anàlisi de l'organització sindical obrera en el ram tèxtil. L'autor contempla les crisis econòmiques, els conflictes laborals i la reacció patronal enfront les reivindicacions proletàries.



M. ASSUMPCIÓ ZAPATA BUXENS
Les jurisdiccions locals en el pas de l'edat mitjana a l'edat moderna. Els batlles de sachs i els batlles reials a la baronia Desboch

Pròleg de Josep M. Pons i Guri

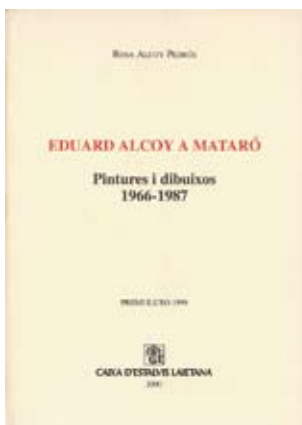
Anàlisi d'una sèrie documental per determinar els aspectes feudals que sobreviuen en el segle XVI i la repercussió d'aquells batlles sobre els diferents estaments socials a la contrada.



BENET OLIVA I RICÓS
Els orígens de la primera industrialització del rerepaís.
Un cas emblemàtic: Vilassar i el capital comercial barceloní (1828-1875)

Presentació d'Àngels Solà i Parera

L'autor posa en relleu l'auge industrial de Vilassar de Dalt, com a exemple de l'aplicació del capital comercial en la implantació de colònies fabrils, dins d'una nova etapa empresarial per tal d'assolir una producció més competitiva.



ROSA ALCOY I PEDRÓS
Eduard Alcoy a Mataró.
Pintures i dibuixos 1966-1987

La monografia més completa sobre Eduard Alcoy, els corrents generals de l'avantguarda i les inquietuds de la seva generació. L'estudi permet redescobrir i apropar l'artista al lloc que li correspon en l'art català del segle XX. Parteix de la catalogació exhaustiva de les seves obres i els diversos períodes creatius, en especial la intensa i prolífica etapa mataronina.



JOAN GIMÉNEZ BLASCO
Mataró en la Catalunya del segle XVII.
Un microcosmos en moviment

Pròleg de Carlos Martínez Shaw

Una detallada síntesi històrica del Mataró del segle XVII, centrada en l'anàlisi dels factors que feren possible el seu creixement urbà i demogràfic. Ampli estudi sobre el conreu del camp, oficis i menestrals, gent de mar, fabricació del vidre i florida de les activitats comercials.



XAVIER MAS GIBERT
Guerra-revolució i contrarevolució a Canet de Mar (1936-1943) Les dimensions d'una tragèdia

Pròleg de Jordi Amat Teixidó

Historial dels esdeveniments polítics i socials a la població de Canet de Mar durant els anys de la Guerra Civil i la postguerra franquista. Persecució de persones, col·lectivització d'empreses, racionament d'aliments, arribada de refugiats, èxode d'exiliats...



BENET OLIVA I RICÓS

**La petita noblesa del Maresme.
Tres trajectòries: Des Bosc, Ferrer i Sala
(s.XIV-XVII)**

Estudi sobre tres grups de famílies amb arrels a la comarca, tots ells al servei reial o senyorial, conformant la petita noblesa catalana. Estratègies per assolir l'ascens social i procés cap a l'ennobliment d'aquestes nissagues patrícies.



JOAQUIM LLOVET

**Mataró, 1680-1719: El pas de vila
a ciutat i a cap de corregiment**

Amb motiu dels tres-cents anys de l'obtenció de Mataró del títol de Ciutat, sortia a la llum la segona edició, ampliada, de la publicació de Joaquim Llovet que va merèixer el Premi Iluro 1965. L'autor documenta i aporta més dades sobre la realitat demogràfica i urbana del Mataró de l'època i incideix en els problemes que es derivaren de la Guerra de Successió i la implantació del règim filipista.



JAUME VELLVEHÍ I ALTIMIRA

**Terenci Thos i Codina (Mataró, 1841-1903).
Un home de la Renaixença**

Pròleg de Josep M. Ainaud de Lasarte

Biografia fonamental sobre aquest mataroní il·lustre, com a poeta i polític. Publicació de la seva extensa producció poètica, literària i periodística, i escrits diversos tant en català com en castellà.



M. ASSUMPCIÓ ZAPATA I BUXENS

**La baronia Desbosch del Maresme.
Una jurisdicció feudal en l'edat moderna**

Pròleg de Carlos Martínez Shaw

El domini senyorial dels castells de Vilassar de Dalt i de Burriac (Cabrera) i la integració històrica de les seves rendes dins del nou sistema econòmic que permeté al burgès accedir a la propietat de la terra, i conseqüències que se'n derivaren.



BENET OLIVA I RICÓS

El plet de l'escó. Una microhistòria de les comunitats locals, el règim senyorial i la Contrareforma a la Catalunya del 1600

L'autor aprofita el plet de l'escó a Vilassar per a posar en relleu les disputes per ocupar l'escó preeminent a l'església entre el senyor feudal i els representants reials (batlle, universitat) i els canvis en una societat en transformació.



JOAN GIMÉNEZ BLASCO

Mataró en la Catalunya del segle XVII (II) La gestió del quotidià

Com a complement del treball publicat l'any 2001 sobre el Mataró del segle XVII, l'autor hi afegeix l'actuació de la universitat de la vila, en la gestió administrativa i política, i també contempla l'estructura i funció de la parròquia i palestres sorgides entre les dues institucions.



RAMON REIXACH I PUIG

El pares de la república. El patriciat a la Catalunya urbana moderna. Mataró. S.XV-XVIII

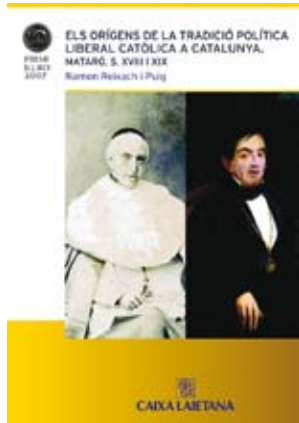
Política i interessos del patriciat mataroní, sobresortint en el camp de l'economia, i amb notable influència sobre el govern de la ciutat. Com a annex, uns quadres dels casals i arbres genealògics de totes aquestes famílies de la burgesia local.



JOAN FLORENSA I PARÉS

P. Jacint Feliu i Utzet (1787-1867), protagonista de la restauració de l'Escola Pia a Espanya

La destacada trajectòria i vicissituds de l'escolapi mataroní que se significà en l'estudi, la pedagogia i l'ensenyament de les matemàtiques, i esmerçà molts esforços des de diversos càrrecs de responsabilitat (Provincial, Comissari Apostòlic...) per encaixar la realitat de l'Escola Pia en la societat liberal moderada.



RAMON REIXACH I PUIG

Els orígens de la tradició política liberal catòlica a Catalunya. Mataró, s. XVIII i XIX

L'autor, després de fer un retrat de la societat mataronina del set-cents i els posicionaments durant la Guerra de Successió, identifica la presa de consciència i l'oposició a l'actuació de l'Ajuntament borbònic durant la segona meitat del s. XVIII i el que va suposar per al règim polític local la Guerra Gran i la Guerra del Francès. Aprofundeix en les relacions entre el catolicisme i el liberalisme.

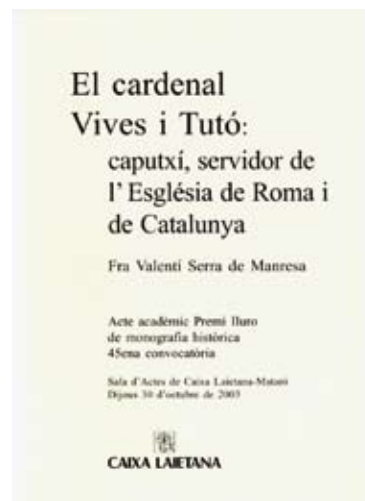
L'acte acadèmic

En plena tardor, a finals d'octubre, el Jurat fa públic el seu veredict. És un acte tradicional que constitueix tot un esdeveniment en el calendari cultural mataroní. Amb l'escalf del públic, el guanyador o guanyadora rep els merescuts honors quan s'obre la plica i es proclama la seva identitat, mantinguda fins aleshores en rigorós secret, dins les normes de la discreció del Jurat. A vegades, l'atmosfera de l'auditori es veu temperada per una certa decepció quan el Premi es declara desert, si el rigor del jurat considera que cap de les obres presentades reuneix els mèrits suficients.

Fins al 1978, la concessió del Premi s'havia emmarcat dins els actes del Dia Universal de l'Estalvi. Des del 1979, el Premi Iluro estrenà nou format i adoptà una personalitat pròpia, esdevenint protocol·làriament un acte independent i acadèmic, pròpiament dit, amb la participació de destacats oradors. El primer fou Miquel Coll i Alentorn.

D'aleshores ençà, molts conferenciants han fet dissertacions sobre diverses matèries, entre els quals Pierre Vilar. Encara es recorda la seva interessant lliçó magistral pronunciada el 1983 sobre "Història i cultura: reflexions d'un historiador".

Com a conferenciants, també han ocupat la tribuna del Premi Iluro, Francesc de B. Moll, Miquel Batllori, Ernest Lluch, Jordi Nadal, Josep M. Pons Guri, Josep Benet, Frederic Udina, Josep Fontana, Isabel Rodà, Josep Guitart, Josep M. Salrach, Josep Termes, Martí de Riquer, Borja de Riquer i Permanyer, Antoni Pladevall, Robert Sala, entre d'altres... Aquests últims anys s'ha editat un opuscle amb el text de la conferència.



1979

“Mataró en la guerra contra la invasió napoleònica”

- a càrrec de l'Hble. Miquel Coll i Alentorn

1980

“Divagacions d'un català de les illes”

- a càrrec del filòleg Francesc de B. Moll

1981

“El Paper de Catalunya dins la Industrialització Espanyola del segle XIX”

- a càrrec del Dr. Jordi Nadal i Oller

1982

“Els Documents de Mataró a l'Arxiu de la Corona d'Aragó (s. X-XIX)”

- a càrrec del Dr. Frederic Udina i Martorell

1983

“Història i cultura: reflexions d'un historiador”

- a càrrec del Dr. Pierre Vilar

1984

“El comerç marítim en el Maresme en el siglo XVIII”

- a càrrec del Dr. Carlos Martínez Shaw

1985

“Jaume Vicens Vives, historiador. Un home al servei del redreç de Catalunya”

- a càrrec del Dr. Josep Benet

1986

“Ciència històrica i consciència catalana. El naixement de la ciència històrica a la Catalunya del segle XVIII”

- a càrrec del Dr. Josep Fontana

1987

“El Projecte català de la Il·lustració”

- a càrrec del Dr. Ernest Lluch

1988

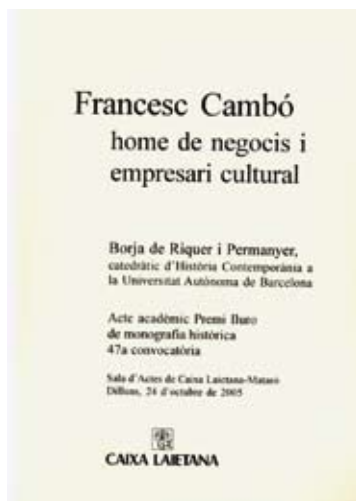
“Les Relacions de Catalunya amb la resta d'Europa a l'entorn de l'any mil”

- a càrrec del Dr. Manuel Mundó

1989

“Notícia a les Constitucions de Catalunya de la precoç tendència de la vila de Mataró cap a la llibertat de comerç”

- a càrrec d'Antoni Martí Coll



1990

"Justícia pública i violència feudal a Catalunya (segles IX-XIII)"

- a càrrec del Dr. Josep M. Salrach

1991

"Dos il·lustres mataronins exiliats a Itàlia per Carles III: Llampilles i Peramàs"

- a càrrec del P. Miquel Batllori

1992

"El Maresme durant el món antic: una panoràmica"

- a càrrec del Dr. Miquel Tarradell

1993

"Els empresaris mataronins i la revolució industrial"

- a càrrec de Francesc Cabana i Vancells

1994

"Cent anys d'investigació arqueològica a la Laietània litoral"

- a càrrec del Dr. Josep Guitart

1995

"Mataró en l'origen de l'obrerisme català"

- a càrrec del Dr. Josep Termes Ardèvol

1996

"L'escultor mataroní Damià Campeny (1771-1855), gran mestre del neoclàssic europeu"

- a càrrec del Dr. Francesc Fontbona i de Vallescar

1997

"L'ensenyament de la ciència nàutica al Maresme, segles XVIII i XIX"

- a càrrec de Josep M. Pons Guri

1998

"El tren de Mataró. Com es va fer i per què"

- a càrrec del Dr. Jordi Nadal

1999

"La cavalleria i l'heràldica"

- a càrrec del Dr. Martí de Riquer

2000

"La societat de la Mataró romana. Qui vivia a Iluro?"

- a càrrec de la Dra. Isabel Rodà

2001

"El Maresme, mil anys enrera"

- a càrrec del Dr. Josep M. Salrach



2002

"Mataró: tricentenari del títol de ciutat (1702-2002)"

- a càrrec de Joaquim Llovet

2003

"El cardenal Vives i Tutó: caputxí, servidor de l'Església de Roma i de Catalunya"

- a càrrec de Fra Valentí Serra de Manresa

2004

"Puig i Cadafalch: El camí erudit d'una construcció historiogràfica"

- a càrrec del Dr. Xavier Barral

2005

"Francesc Cambó, home de negocis i empresari cultural"

- a càrrec del Dr. Borja de Riquer i Permanyer

2006

"Els laietans, la Laietània: un poble i un estat de la Ibèria antiga"

- a càrrec del Dr. Joan Sanmartí Grego

2007

"Herois, símbols i banderes. Josep Moragues, heroi i màrtir de Catalunya (1669-1715), Rafael de Casanova i Comes, un símbol per als barcelonins (1660-1743)"

- a càrrec del Dr. Antoni Pladevall

2008

"Els primers humans a Europa i a la Península Ibèrica"

- a càrrec del Dr. Robert Sala.

Exposició 50 anys



- Parlament del president de Caixa Laietana en l'obertura de l'exposició commemorativa a la sala de la plaça de Santa Anna. Jaume Boter de Palau reivindicà la vàlua de les monografies que formen el gruix de la col·lecció i, amb coneixement de causa, l'objectivitat del jurat, del qual també n'havia format part, des del 1998 al 2003.

Un certamen d'història té també la seva història. A l'avantsala de l'acte acadèmic de la 50a convocatòria, una exposició resumia la trajectòria del Premi Iluro i li donava valor. Dues mil cinc-centes persones visitaren la mostra, inaugurada pel president de Caixa Laietana, Jaume Boter de Palau.

Fotografies i documents il·lustraven els fets més destacats del Premi i els pilars en què se sustenta. Lones de colors, disposades harmònicament, van relligar la successió de continguts i la profusió de títols publicats, començant amb les biografies sobre la vida i miracles de l'aventurer que emigrà a Cuba, Joaquim Martí i Moner, i la d'un altre mataroní il·lustre, Jaume Creus i Martí, arquebisbe de Tarragona i diputat a les Corts de Cadis. Ambdues obres, escrites per Antoni Martí Coll i Ramon Salas i Oliveras, respectivament, són el punt de partida de la col·lecció.

Des de les beceroles, el Premi Iluro, en íntima relació amb la història, ha estat el canal perfecte per estimular la recerca sobre molts temes d'interès. En el recorregut cronològic de l'exposició, textos i imatges van posar de relleu els principals aspectes dels orígens i consolidació del premi, l'acte acadèmic, els historiadors guardonats, i la composició dels diversos jurats, amb l'eminent historiador Ramon d'Abadal i de Vinyals, l'autor de la "Catalunya carolíngia", al capdavant de la primera etapa, donant directrius i orientant el rumb. Al seu costat, Antoni Sanfeliu, Joan Comas, Joan Antoni Parpal i l'influent secretari, Jaume Llavina, un mataroní de pro que sempre en tenia una per dir.





La nova convocatòria

Bases 51a convocatòria Premi Iluro 2009 de monografia històrica

1a. El Premi Iluro 2009 de monografia històrica s'ofereix al millor treball d'investigació històrica sobre Mataró o sobre la comarca del Maresme, tant de caràcter general, com sobre un determinat període o tema (art, arqueologia, economia, folklore...).

El Premi es fa extensiu a estudis sobre memòries, diaris, fons documentals, com també a biografies i autobiografies que constitueixin una aportació d'especial interès per al coneixement del passat històric de Mataró i el Maresme.

2a. La dotació del Premi és de 9.000 euros per al treball guanyador (d'aquest import, se'n deduirà la corresponent retenció fiscal).

3r. Els treballs que optin al Premi han de ser inèdits, raó per la qual no poden haver estat premiats en altres certàmens. Es presentaran escrits en català, preferentment, o bé en castellà, per triplicat exemplar. S'hi podran adjuntar les il·lustracions que es creguin oportunes per a completar l'obra, o bé caldrà indicar el lloc on poden ser trobades.

4a. Els originals seran lliurats anònimament. En cap cas no hi ha de constar el nom de l'autor. Per garantir la reserva, cal acompanyar els originals d'un sobre, a l'exterior del qual només hi figurarà el títol del treball i un lema o pseudònim. A l'interior del sobre, convenientment tancat, es farà constar el nom i cognoms de l'autor, any i lloc de naixement, domicili habitual, telèfon de contacte i adreça de correu electrònic.

5a. Els treballs seran tramesos al CENTRE DE CULTURA CAIXA LAIETANA, Premi Iluro 2009 de monografia històrica, carrer d'En Palau 18, 08301 Mataró. Termini d'admissió: 15 de setembre de 2009 a les 20 hores.

6a. El jurat, designat per Caixa Laietana, serà presidit per una personalitat destacada del món universitari, la història i la cultura, i el formaran cinc vocals més de reconegut prestigi. El jurat haurà de constituir-se i emetre el seu veredictes abans del 31 d'octubre de 2009.

7a. El jurat adjudicarà el Premi i, si escau, com a fet excepcional, pot proposar la concessió d'accessits. Així mateix, el jurat es reserva la facultat de declarar desert el Premi si considera que cap de les obres que concuren no reuneix els mèrits suficients. El veredictes és inapel·lable.

8a. Els originals guardonats amb el Premi i els possibles accessits quedaran en propietat exclusiva de Caixa Laietana que es reserva els drets d'autor i de publicació, tant en format de llibre com en qualsevol suport digital.

9a. Els treballs no premiats es poden recollir, per qui acrediti ser-ne l'autor, a partir del 10 de novembre de 2009. Passat un termini de tres mesos, els originals que no hagin estat reclamats quedaran en propietat de Caixa Laietana i ingressaran a la seva Biblioteca Popular.

10a. La participació en aquest Premi comporta l'acceptació de totes i cadascuna de les bases.



PREMI ILURO 2009

de monografia històrica

51a convocatòria

TERMINI D'ADMISSIÓ DE TREBALLS

15 de Setembre de 2009

Dotació del Premi : 9.000 euros

informació

OFICINES DE CAIXA LAIETANA

CENTRE DE CULTURA CAIXA LAIETANA

carrer d'en Palau,18 - 08301 Mataró

www.caixalaietana.es



CAIXA LAIETANA